

TAMPEREEN YLIOPISTON KIRJASTO JULKAISUKESKUS

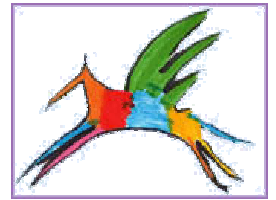
TAMPEREEN YLIOPISTON KIRJASTO JULKAISUKESKUS

Esityksen pääkohdat

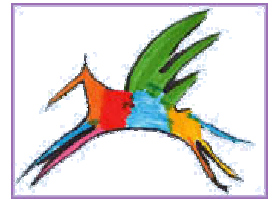
- Yliopistot kustantajina
- Yliopistot väitöskirjan kustantajina
  - Helsingin yliopisto
  - Väitöskirjan julkaisuprosessi Tampereen yliopistossa
- Verkkojulkaiseminen ja väitöskirjan myynti

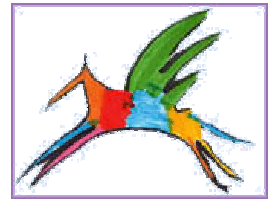
Yliopistot kustantajina

- Kustantamisen perinteinen jako: *Trade Publishing vs. Academic Publishing*; profit vs. non-profit
- Yliopistokustantajien perinteinen jako: *Oxfordin malli vs. saksalainen malli*
- Yliopistokustantamoiden uudet mallit: *Joint Ventures, OA* jne.
  - Lähde: Leinikka, Harri, diplomityö. Ota-kirjasto, A 26, 2005, <http://lib.tkk.fi/>

Tieteellisen kustantamisen erityispiirteet

- Rajallinen lukijakunta, pienet painokset, paljon nimikkeitä
- Paljon pieniä toimijoita ja muutamia isoja
- Osapuolet – *kirjoittajat ja lukijat* toimivat molemmat usein tiedeyhteisön sisällä
- Suomessa lisähaasteena pieni kielialue ja kustantamisen kulttuurin puute

Miksi yliopistot toimivat kustantajina?

- Kaupalliset kustantajat eivät kiinnostu kaikesta
- Halu varmistaa omassa yliopistossa tehdyn tutkimuksen ja uuden tiedon levittäminen
- Tarve yhteisöllisyyden ja keskustelun lisäämiselle
- Näkyvyys ja maine
- Perinteet ja kustantamisen kulttuuri

Tieteellinen kustantaminen murroksessa

- Iso teknologinen murros
- Edelleen merkittäviä fuusioita, tieto keskittyy harvojen käsiin
- Uusia pieniä kustantamoita
- Perinteisten roolien muutos
- Open access

Yliopistot (20) väitöskirjojen kustantajina (2004)

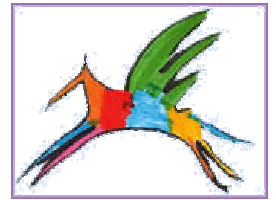
- painettu julkaisusarja (16)
- väitöskirjoja verkossa (12)
- 70-100 % väitöskirjoista verkossa (9)
  - Lähde: yliopistojen kotisivut, kota-tietokanta

Väitöskirjat verkossa (70-100%, 2004)

- Helsingin kauppakorkeakoulu
- Helsingin yliopisto
- Jyväskylän yliopisto
- Kuopion yliopisto
- Oulun yliopisto
- Tampereen yliopisto
- Teknillinen korkeakoulu
- Turun kauppakorkeakoulu
- Vaasan yliopisto

Helsingin yliopistossa (2004)

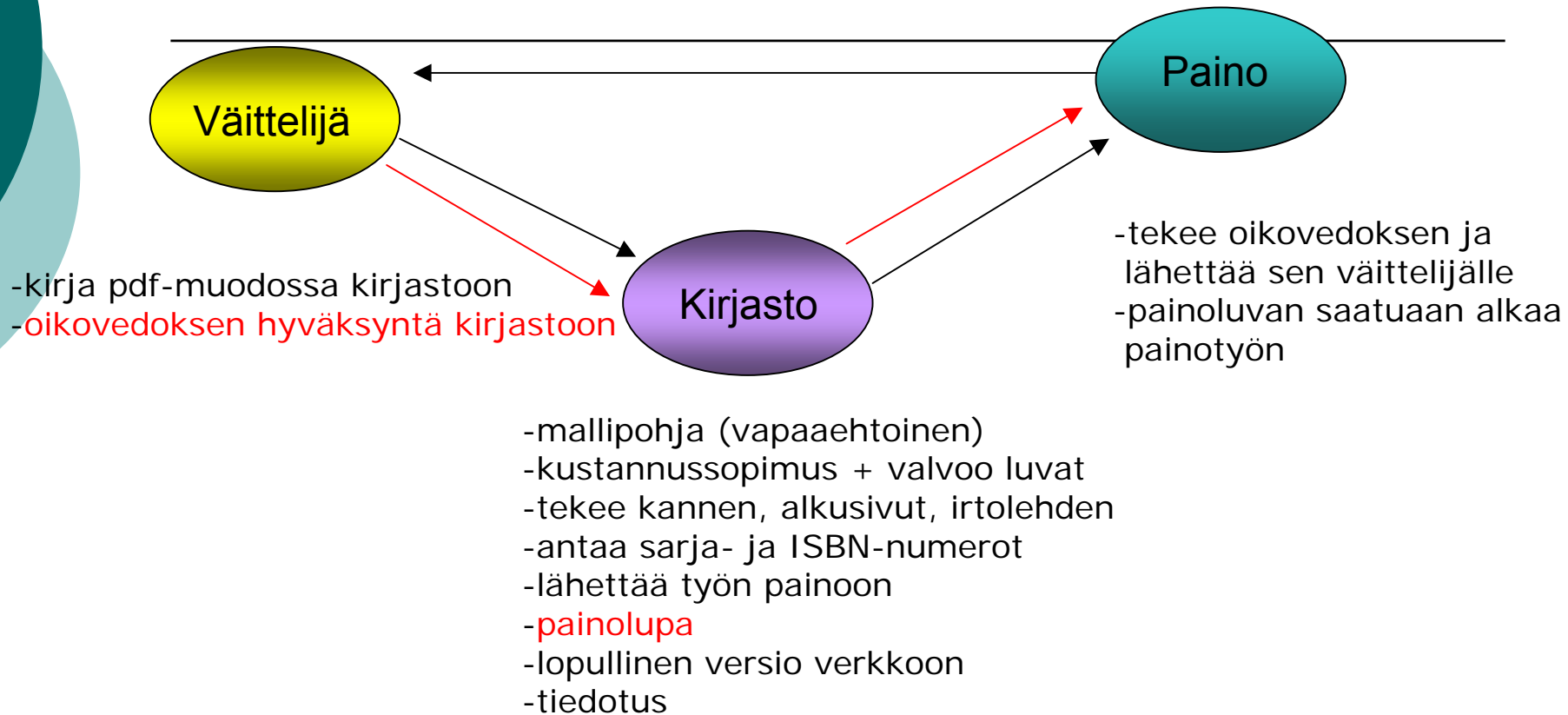
- Eroja tieteenalojen välillä
- Verkossa hyvin
  - lääketiede, eläinlääketiede, maatalous-
metsätiede, matemaattis-luonnontiede,
farmasia
- Verkossa vähemmän
  - humanistiset tieteet, käyttäytymistieteet,
oikeustiede, teologia

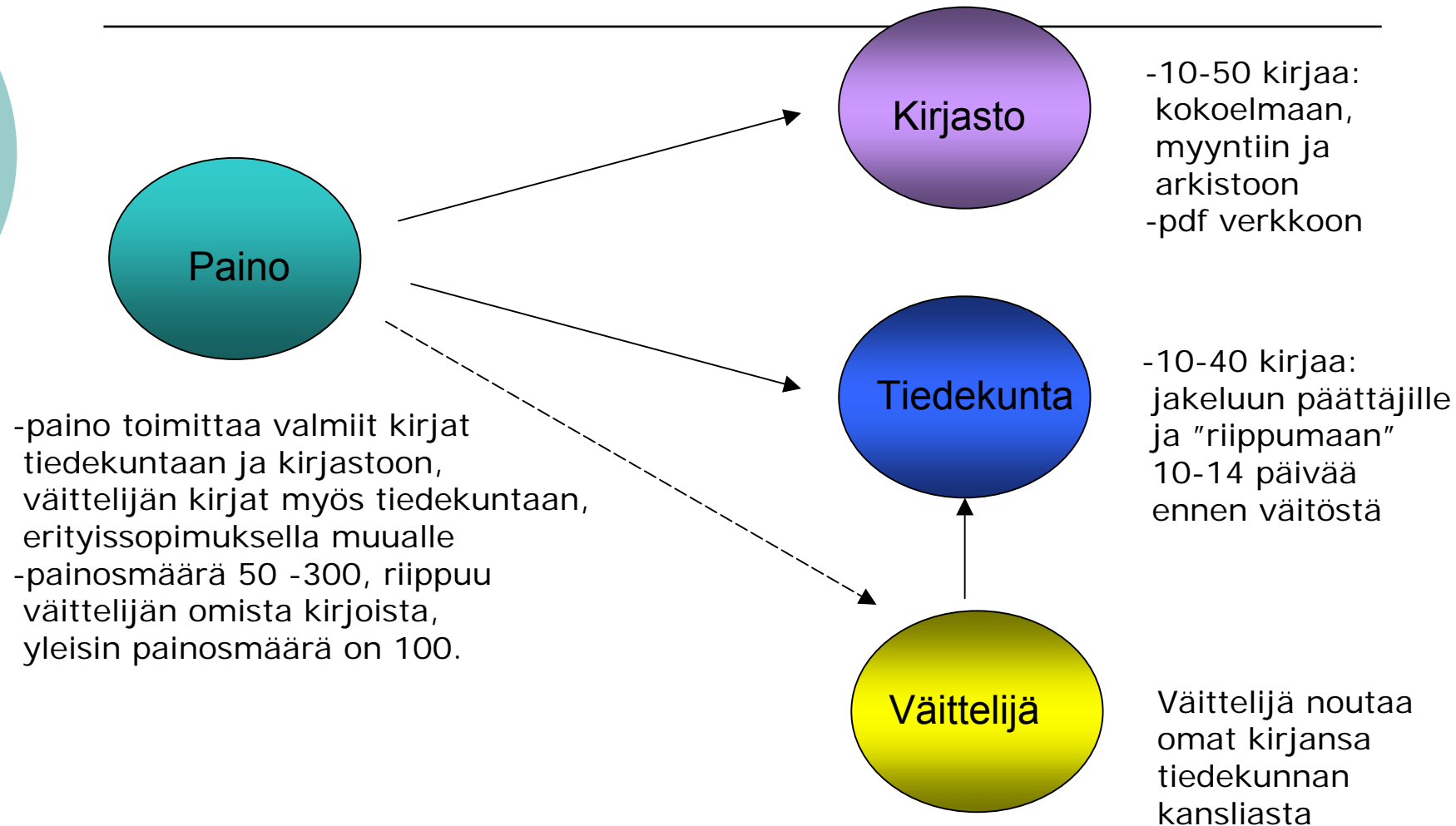
Väitöskirjan julkaisuprosessi Tampereen yliopistossa

- kirjasto koordinoi julkaisuprosessia
- kilpailuttaa painatustyöt säännöllisesti
- 1,3 henkilötyövuotta, noin 100 väitöstä
- Tampere University Press julkaisee 80% väitöskirjoista (Acta, tutkimusalarajat ym.)
- maksaa painatuskuluja keskimäärin 300 e/väitös
- hoitaa myös väitöstiedotuksen

Väitöskirjan julkaisuprosessi

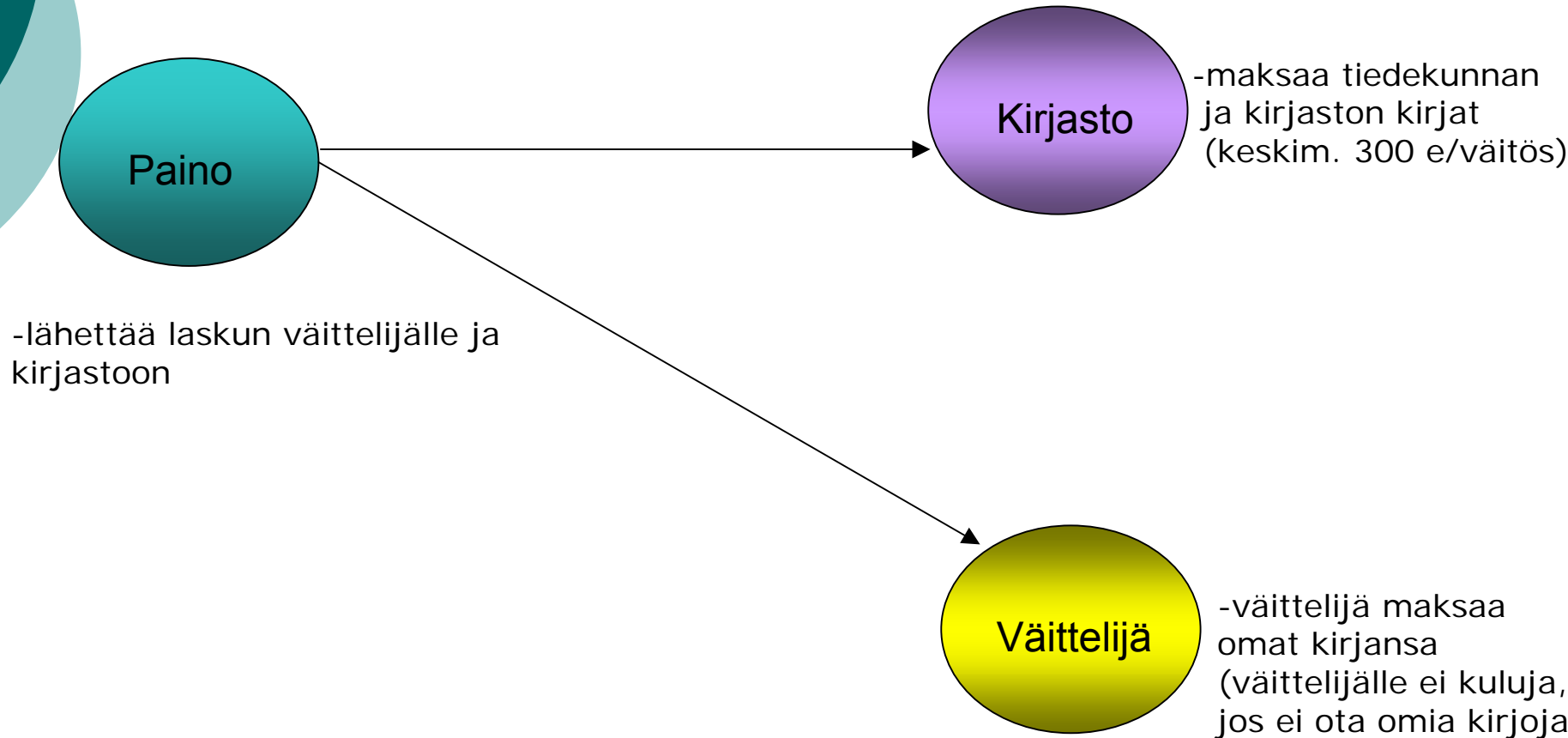
Väitöskirjan jakelu

Väitöskirjan painatuskustannusten jako

Väittelijä on toimittanut väitöskirjan kirjastoon pdf-muodossa ja antanut luvan julkaista sen verkossa

---

Verkkojulkaiseminen ja myynti

- Tampereen kokemukset
  - ei voida tietää, mikä myynti olisi, jos verkkoversiota ei olisi lainkaan
  - ei voida tietää, mikä vaikutus myyntiin on markkinoinnin ja hakukoneiden tehostumisella
  - kokonaismyynti ei ole vähentynyt

Väitöskirjat ja niiden myynti

VUOSI	Yliopistossa ilmestynyt väitöskirjoja	TUP julkaissut painettuna	TUP julkaissut verkossa	Väitöskirjoja myynti
	KPL	KPL	KPL	KPL
2000	96	73	70	4327
2001	91	65	71	2657
2002	85	59	72	3631
2003	94	83	86	4121
2004	107	82	94	4812
2005	61	49	54	2085

Verkkojulkaiseminen ja myynti

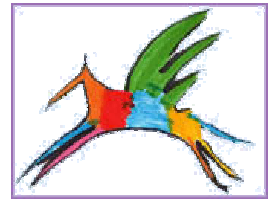
- Jyväskylän kokemukset
  - myynti kokonaisuutena kasvanut, julkaistu aiempaa enemmän
  - verkkojulkaisemisella ei merkittävää vaikutusta myyntiin
  - verkkojulkaisemisen ja digitaalisen painamisen kokonaistaloudellinen vaikutus on positiivinen

Verkkojulkaiseminen ja myynti

- Oulun kokemukset
  - myynti kasvanut,
verkkojulkaiseminen lisännyt myyntiä
    - Lähde: Leinikka, Harri, diplomityö. Ota-
kirjasto, A 26, 2005, <http://lib.tkk.fi/>

Tulevaisuus

- Sähköisten aineistojen määrä kasvaa
- OA –julkaiseminen yleistyy väitöskirjoissa
- Kirjasto- ja kustannustoiminta lähestyvät toisiaan
- Haasteena talous: yliopistokustantamoista suurin osa toimii yliopiston taloudellisen tuen turvin
- Olisiko aika yliopistojen yhteiselle väitöskirjaportaalille?